Lietas arhīva Nr. CA-1275-21/32
ECLI:LV:RAT:2021:0929.C33384818.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2021. gada 29. septembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese referente Inese Strelča,
tiesneses Ilze Celmiņa un Ligita Gavare,
rakstveida procesā izskatīja civillietu SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" prasībā pret /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ par zaudējumu piedziņu sakarā ar /pers. F/ apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2020. gada 11. decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" cēla tiesā prasību pret atbildētāju /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ par zaudējumu piedziņu.

Prasības pieteikums un tā precizējumi pamatoti ar šādiem argumentiem.

[1.1] Prasītāja ir daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas /adrese/ apsaimniekotāja.

1998. gada 2. martā starp prasītāju un atbildētāju /pers. F/ noslēgts dzīvojamo telpu īres līgums Nr. 299 uz nenoteiktu laiku saskaņā, ar kuru, atbildētājai tika izīrēta dzīvojamā telpa, /adrese B/. Dzīvojamās telpas lietošanas tiesības piešķirtas arī atbildētājiem /pers. D/ un /pers. E/.

[1.2] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2006. gada 2. janvāra spriedumu dzīvojamo telpu īres līgums izbeigts, un atbildētāji izlikti no dzīvojamās telpas, tomēr atbildētāji turpināja tās lietot un izmantoja sniegtos pakalpojumus līdz 2013. gada 3. jūlijam, neveicot par to samaksu.

[1.3] Ievērojot minēto, prasības precizējumos lūgts piedzīt no atbildētājas /pers. F/ parādu par īri un komunālajiem pakalpojumiem 1669,14 *euro* no 1999. gada 1. decembra līdz 2003. gada 31. janvārim; solidāri piedzīt no atbildētājiem /pers. F/ un /pers. D/ parādu par īri un komunālajiem pakalpojumiem 7847,69 *euro* un likumiskos procentus 1557,56 *euro* no 2003. gada 1. februāra līdz 2013. gada 3. jūlijam, kā arī valsts nodevu 646,73 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,57 *euro* apmērā, kā arī atzīt prasītājas tiesības saņemt par laiku līdz sprieduma izpildei likumiskos 6 procentus gadā no nesamaksātās parāda summas. Prasība daļā pret atbildētāju /pers. E/ netiek uzturēta.

[2] Tiesā saņemti atbildētājas /pers. E/ un /pers. D/ paskaidrojumi, kuros prasība netiek atzīta par pamatotu, norādot, ka atbildētāji kopš 1998. gada dzīvo pie vecmātes /adrese C/. Mātes /pers. F/ saistības uz atbildētājiem /pers. E/ un /pers. D/ nav attiecināmas, un tiem nav saistību pret prasītāju. Lūgts izbeigt tiesvedību lietā.

[3] Atbildētāja/pers. F/ iesniegusi tiesā paskaidrojumus, kuros atsaucoties uz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2006. gada 2. janvāra spriedumu un prasījuma tiesību noilgumu, prasība netiek atzīta par pamatotu. Norādīts, ka prasītājas sastādītais parāda aprēķins nav korekts. Uzskata, ka parāda izveidošanās periods ir no 2006. gada jūnija līdz 2013. gada jūlijam, kopējā parāda summa varētu būt 5210,50 *euro* un likumiskie procenti 312,63 *euro*.

[4] Atbildētājas /pers. E/ paskaidrojumos norādīts, ka līdz pilngadības sasniegšanai dzīvoja pie vecmātes un tēva /adrese C/ un /adrese D/. Pie mātes /pers. F/ tikai ciemojās.

[5] Ar Rīgas rajona tiesas 2020. gada 11. decembra spriedumu prasība apmierināta daļēji, piedzenot no /pers. F/ prasītājas labā zaudējumus 9449,87 *euro*, likumiskos procentus no 2003. gada 1. februāra līdz 2013. gada 3. jūlijam 1557,56 *euro*, valsts nodevu 594,74 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,34 *euro*, kopā 11 609,51 *euro*. Noteiktas prasītājas tiesības saņemt no /pers. F/ likumiskos 6 procentus gadā no parāda summas līdz sprieduma pilnīgai izpildei (izsoles dienai) ar noteikumu, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot pamatkapitāla lielumu. No /pers. F/ valsts ienākumos piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 15,86 *euro*. Noraidīta prasība daļā pret /pers. D/ par zaudējumu piedziņu, kā arī prasība daļā par 66,96 *euro* zaudējumu un valsts nodevas 51,99 *euro* piedziņu no /pers. F/. Izbeigta tiesvedība prasībā pret /pers. E/ par zaudējumu piedziņu.

Pirmās instances tiesas spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[5.1] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2006. gada 2. janvāra spriedumu civillietā Nr. C31023201 izbeigts ar atbildētāju /pers. F/ 1998. gada 2. martā noslēgtais dzīvojamo telpu īres līgums. Atbildētāji/pers. F/, /pers. D/ un nepilngadīgā /pers. E/ izlikti no dzīvojamās telpas, ēkā, kuru apsaimnieko prasītāja, /adrese B/, bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas (*lietas 8.-31. lapa*). Apelācijas instances tiesas spriedums stājies spēkā tā pasludināšanas brīdī. Spēkā stājušās spriedumā nodibinātie fakti nav apstrīdami (*Civilprocesa likuma 203. panta trešā daļa*).

[5.2] Atbildētājas/pers. F/ ieskatā prasībai iestājies noilgums.

[5.2.1] Civillikuma 1895. pants noteic, ka visas saistību tiesības, kuras nav noteikti izņemtas no noilguma ietekmes un kuru izlietošanai nav likumā noteikti īsāki termiņi, izbeidzas, ja tiesīgā persona tās neizlieto desmit gadu laikā.

2010. gada 1. janvārī spēkā stājās Komerclikuma D daļa, kur 406. pants paredz, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš.

Tā kā šajā lietā viens no līgumslēdzējiem ir komersants, tad atbilstoši Komerclikuma 389. panta jēgai un saturam, konkrētajā lietā ir piemērojami Komerclikuma D daļas noteikumi, tajā skaitā, Komerclikuma 406.pants.

[5.2.2] Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētājas /pers. F/ parādu par īri un komunālajiem pakalpojumiem 1669,14 *euro* no 1999. gada 1. decembra līdz 2003. gada 31. janvārim un solidāri piedzīt no atbildētājas /pers. F/ un /pers. D/ parādu par īri un komunālajiem pakalpojumiem 7847,69 *euro* no 2003. gada 1. februāra līdz 2013. gada 3. jūlijam. Tādējādi saistību tiesības noilgums būtu iestājies 2016. gada 3. jūlijā.

Apelācijas instances tiesas 2006. gada 2.janvāra spriedumā civillietā Nr. C31023201 konstatēts atbildētāju parādsaistību apmērs ir 2731,91 *euro* (1920 Ls).

Tiesas sēdē atbildētāja /pers. F/ apliecināja, ka līdz izlikšanas brīdim no dzīvojamām telpām 2013. gada 3.jūlijā tajās dzīvoja un daļēji atzina parādu. No 2013. gada 15. janvāra līdz 2013. gada 13. jūnijam prasītāja ir sūtījusi atbildētājai rēķinus.

Tādējādi atzīts, ka nav iestājies prasījuma tiesības noilgums, jo prasītājas izrakstītie rēķini pārtraukuši noilgumu, turklāt tajos norādīts atbildētājas

saistību apmērs. Atbildētāja/pers. F/ nav iesniegusi tiesā pierādījumus, ka būtu vērsusies pie prasītājas, ar lūgumu izsniegt rēķinus, jo tādus nav saņēmusi. Turklāt minētais fakts ir pretrunā ar to, ka atbildētājai /pers. F/ ir zināms par parādsaistībām un viņa tās daļēji atzinusi. Tāpat visiem atbildētājiem 2017. gada 18. septembrī ir nosūtīti pirmstiesas brīdinājumi.

[5.3] Atbildētājs /pers. D/ iebildis pret prasības vēršanu pret viņu, jo nav dzīvojis izīrētajās telpās kopš 2000. gada, ko apliecināja arī atbildētāja /pers. E/, kā arī rēķinos norādīto personu skaitu neatbilstību faktiski dzīvojamās telpās dzīvojošajam skaitam.

Prasības pieteikuma lūgumu daļā tiesai prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētājas /pers. F/ un /pers. D/ parādu, savukārt no prasības pieteikuma teksta satura, tā pamatojošām tiesību normām, izriet, ka prasītājas prasījumi pamatoti ar zaudējumu tiesisko institūtu. Minētais izriet arī no apstākļa, ka dzīvojamo telpu īres līgums ir izbeigts un atbildētāji tiesas sēdē apliecināja, ka izīrētās dzīvojamās telpas tika lietotas līdz viņu piespiedu izlikšanai.

No Rīgas domes Komunālā departamenta dzīvokļu pārvaldes rekomendācijā par dzīvojamās platības izīrēšanu Nr. 006268 izriet, ka tā piešķirta ģimenei, kas sastāv no trim personām - atbildētājiem lietā. Savukārt no prasītājas iesniegtajiem rēķiniem redzams, ka aprēķinā par atbildētājiem sniegtajiem komunālajiem pakalpojumiem norādītas divas, četras un piecas personas. Ievērojot to, ka prasītāja nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecina noteiktā laikā dzīvojamā telpā deklarēto vai faktiski komunālos pakalpojumus lietojošo personu skaitu, secināts, ka tiesai nav pamata neticēt atbildētāja /pers. D/ apgalvojumam, ka no noteikta brīža viņš izīrētajās dzīvojamās telpās nav dzīvojis, tajā pašā laikā apliecinot, ka tajās dzīvoja četras personas - māte, māsa, patēvs un jaunākā māsa.

Ievērojot minēto, atzīts, ka prasītāja ir pierādījusi zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumus daļā pret atbildētāju /pers. F/, tādējādi prasība par zaudējumu solidāru piedziņu no atbildētājas /pers. F/ un /pers. D/ ir noraidāma. No atbildētājas /pers. F/ piedzenami zaudējumi 9449,87 *euro* un likumiskie procenti 1557,56 *euro*. Prasība daļā par zaudējumu piedziņu 66,96 *euro* apmērā, ko veido komunālie maksājumi par atkritumu izvešanu un ūdens patēriņu, ir noraidāma, jo nav pierādīts, ka pakalpojumus lietojušas piecas personas, kā tas norādīts prasītājas izrakstītajos rēķinos.

[5.4] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 74. panta trešās daļas 1. punktu un 223. panta 4. punktu atzīts par pamatotu prasītājas lūgums izbeigt tiesvedību prasības daļā pret /pers. E/, jo parāda izveidošanās laikā atbildētāja bija nepilngadīga.

Konstatēts, ka minētais nav pretrunā ar likumu un neaizskar citu personu tiesības un intereses, prasītājas atteikšanās no prasības ir pieņemama, un tiesvedība lietā izbeidzama, izskaidrojot lietas izbeigšanas procesuālās sekas, proti, pusēm atkārtota vēršanas tiesā strīdā par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

[5.5] Saskaņā ar Civillikuma 1756., 1765. pantu un Civilprocesa likuma 195. pantu, atzītas prasītājas tiesības saņemt no atbildētājas /pers. F/ likumiskos 6 procentus gadā no pamatparāda līdz sprieduma izpildes dienai (izsoles dienai) vai līdz brīdim, kad procenti sasniedz pamatparāda summu.

[6] Par minēto pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi atbildētāja /pers. F/, pārsūdzot spriedumu daļā, ar kuru apmierināta prasītājas prasība par zaudējumu piedziņu no /pers. F/.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[6.1] Atbildētājas/pers. F/ ieskatā prasībai iestājies noilgums.

[6.1.1] Nav strīda, ka prasītāja ir komersants komerclikuma izpratnē. Tiesiskajai attiecībai uz kuras pamata prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētājiem parādu ir piemērojams Komerclikuma 406. panta noteiktais prasījuma noilgums trīs gadi.

2006. gadā ir izbeigts īres līgums ar atbildētāju, 2013. gadā atbildētāja izlikta no dzīvojamām telpām, bet 2017. gadā atbildētāja saņēmusi pirmstiesas brīdinājumu. Ievērojot minēto, secināms, ka ir iestājies prasījuma noilgums.

Rēķini, kurus atbildētājai sūtīja un uz kuriem norādīja prasītāja nevar būt par pamatu uzskatīt, ka noilgums tiek pārtraukts, jo tie tiek izrakstīti katru mēnesi un prasītājas ignorēšana un to, ka atbildētāja ne reizi nav vērsusies pie prasītājas, lai saņemtu rēķinu norāda uz to, ka atbildētāja uzskatīja, ka starp pusēm vairs nepastāv saistību. Prasītājas ignorēšanu varētu atzīt par ļaunprātīgu rīcību, jo ar tādu parāda summu, kas jau bija uz doto brīdi nebūtu samērīgi no prasītāja puses ļaut šai summai pieaugt, apzinoties, ka atbildētāja nav saņēmusi rēķinus. Pamatojoties uz Civillikuma 1646. pantu saimniekam jābūt krietnam un rūpīgam, bet šajā gadījumā ir redzama prasītājas nolaidība. Respektīvi, saskaņā ar Civillikuma 1776. panta pirmo daļu prasītājai nav tiesību prasīt zaudējumu atlīdzību par to, ko krietns un rūpīgs saimnieks jeb pati prasītāja varēja novērst.

[6.1.2] Tiesa nav vērtējusi pēc būtības atbildētājas parāda atzīšanu daļēji, tas ir, 2000 *euro*. Tiesa norādīja, ka atbildētājas apgalvojumos ir pretruna, proti, fakts, ka atbildētāja nav vērsusies pie prasītāja pēc rēķiniem un, ka tā ir daļēji atzinusi parādu.

Neskatoties uz to, ka ir virkne apsvērumu, kurus norādīja atbildētāji attiecībā uz prasītājas prasības nepamatotību, atbildētāja mēģināja panākt miermīlīgu vienošanos starp pusēm, ātrāk izbeigt tiesāšanos, izlemt jautājumus par parādu un iet pretī prasītājai, bet tas nenozīmē, ka ar šādām rīcībām atbildētāja atzīst prasību pret viņu.

[6.1.3] Netika izanalizēts parāda aprēķins. Atbildētāja uzskata, ka parāda aprēķins nav korekts un ir norādījusi dažus piemērus, kad šie rēķini tiek skaitīti nepareizi, tomēr tiesa nav ņēmusi vērā faktu, ka civiltiesībās prasītājam ir jāpierāda savas prasības pamatotību un atbildētājam jāpierāda savu apgalvojumu patiesumu, tas ir jādara ar pierādījumiem.

Prasītājas apgalvojums, ka atbildētājai bija jāvēršas pie prasītāja par to, ka dzīvojamā telpa netiek lietota ir nepamatots. Saskaņā ar apelācijas instances tiesas spriedumu, kurš stājies spēkā 2006. gadā īres līgums tika izbeigts, atbildētājai bija pamats uzskatīt, kā starp pusēm vairs nepastāv saistības.

[6.1.4] Tiesa ir atzinusi, ka prasītāja ir pierādījusi zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumus pret atbildētāju /pers. F/.

Atbildētāja uzskata, ka spriedumā nav izvērtēti zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumi, jo nav pierādīts cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem.

[7] Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējot lietas apstākļus, pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10. pantu atzina, ka lietu ir iespējams izskatīt rakstveida procesā, dodot lietas dalībniekiem termiņu papildu paskaidrojumu vai citu procesuālo lūgumu iesniegšanai tiesā līdz 2021. gada 7. maijam. Par lietas izskatīšanas datumu lietas dalībniekiem savlaicīgi un likumā noteiktajā kārtībā paziņots.

[8] 2021. gada 15. aprīlī tiesā saņemti atbildētājas /pers. F/ rakstveida paskaidrojumi, kuros norādīti šādi apstākļi.

[8.1] Tiesa spriedumā nepareizi interpretējusi Komerclikuma Pārejas noteikumu 15. un 16. punktu.

Komerclikuma Pārejas noteikumu 16. punkts noteic, ka *ja šā likuma D daļas spēkā stāšanās dienā Civillikumā vai citā likumā noteiktais noilguma termiņš nav notecējis, bet šā likuma D daļa nosaka īsāku noilguma termiņu, piemērojams šā likuma D daļā noteiktais noilguma termiņš, kurš skaitāms no 2010. gada 1. janvāra. Ja pēc šāda aprēķina noilguma termiņš iznāk garāks par līdzšinējo noilguma termiņu, noilguma termiņš izbeidzas tajā dienā, kad tas būtu notecējis saskaņā ar Civillikumu vai citu normatīvo aktu.*

Sakarā ar to, ka Civillikumā noteiktais termiņš (10 gadi) prasītājas prasībai uz 2010. gada 1. janvāri nebija iestājies, bet Komerclikuma 406. pants noteic 3 gadu noilgumu, ir nosakāms īsāks termiņš, proti, 3 gadi, kas skaitāms no 2010. gada 1. janvāra. Prasītājas saistības noilgums iestājās 2013. gada 2. janvārī (izbeidzas prasījuma tiesība). Savukārt Civillikuma 10 gadu noilgums ir piemērojams tikai tad, ja iepriekš aprēķinātais 3 gadu noilguma termiņš ir garāks nekā 10 gadu noilguma termiņš.

Līdz ar to noilguma termiņš ir 2013. gada 1. janvāris un saistību tiesības prasījums izbeidzas 2013. gada 2. janvārī, nevis 2016. gada 3. jūlijā.

[8.2] Attiecībā uz rēķiniem norādīts, ka no lietas materiāliem izriet, ka prasītāja ir izrakstījusi rēķinus no 2012. gada 15. marta līdz 2013. gada

12. septembrim, izņemot par 2013. gada jūliju rēķina nav, bet prasītāja nav pierādījusi, ka šie rēķini būtu nosūtīti vai izsniegti atbildētājai. Turklāt no 2019. gada 3. aprīļa tiesas sēdes protokola 3. lapas izriet, ka atbildētājas pārstāvis apliecina, ka atbildētāja līdz 2017. gada 18. septembrim no prasītājas nav saņēmusi paziņojumus par parāda esību. Turklāt uzsvērts, ka rēķinu sastādīšana neliecina par to nosūtīšanu. Lietā nav iesniegti pierādījumi par rēķinu no 2012. gada 15. marta līdz 2013. gada 12. septembrim nosūtīšanu, līdz ar ko var izdarīt secinājumu, ka tādu nav, kas nozīmē, ka rēķini nekad nav tikuši nosūtīti. Tātad atbildētājai nav ticis paziņots par parāda esību, līdz ar to nav pārtraukts noilgums un prasītājas prasībai noilgums ir iestājies 2013. gada 2. janvārī.

Neskatoties uz minēto, prasībai viennozīmīgi ir iestājies noilgums pat, ja prasītāja 2013. gadā būtu nosūtījusi rēķinus. Pēdējā rēķina sastādīšanas, kas iesniegts lietā, datums ir 2013. gada 12. septembris, kad atbildētāja jau bija izlikta no telpas, prasītāja nav vērsusies pie atbildētājas nevienu reizi. Nākamais dokuments, ko prasītāja sastādījusi un nosūtījusi atbildētājai ir 2017. gada 18. septembra pirmstiesas brīdinājums Nr. 7.3-2/46613. Tātad no pēdējā rēķina sastādīšanas dienas, 2013. gada 12. septembra, līdz 2017. gada 18. septembrim ir pagājuši 4 gadi, līdz ar to arī šajā gadījumā ir iestājies noilgums.

Iepazīstoties ar lietas materiāliem un prasības būtību, secināts, ka prasītāja nav iesniegusi pierādījumus, ka laikā no 2013. gada 12. septembra līdz 2017. gada 18. septembrim būtu sagatavojusi un nosūtījusi atgādinājumu vai citādā veidā vērsusi atbildētājas uzmanību par viņas parādsaistībām, kas pārtrauktu noilgumu atbilstoši Civillikuma 1905. pantam.

Ievērojot minēto, prasītājas prasībai ir iestājies noilgums, līdz ar to prasība ir noraidāma pilnīgi.

[8.3] Papildus vērsusi tiesas uzmanību uz prasītājas parāda aprēķinu.

No prasītājas iesniegtajiem aprēķiniem nav saprotams kā ir veidojusies galējā parāda summa, kā arī spriedumā tiesa to nav ņēmusi vērā.

2020. gada 17. marta prasītājas prasības pieteikuma precizējumos lūgts piedzīt 1669,14 *euro* no 1999. gada 1. decembra līdz 2003. gada 31. janvārim.

Attiecībā par pamatparādu 7847,69 *euro* un likumiskajiem procentiem 1557,56 *euro*, kopā 9405,25 *euro* no 2003. gada 1. februāra līdz 2013. gada 3. jūlijam (prasības pieteikuma precizējuma 4. punkts), kopējā prasītā summa 11 074,39 *euro* (*kļūdaini norādīts 10 060,55 euro*) neatbilst rēķinos norādītajām.

Prasītāja nav iesniegusi rēķinu par 2013. gada jūliju, līdz ar to ņemot kā piemēru 2013. gada 13. jūnija rēķinu Nr. 22416768/13061, ņemot vērā to, ka nav norādīts par kādu periodu komunālie maksājumi aprēķināti, kopējā parāda summa sastāda 9021,87 *euro*.

Tātad prasītājas prasības pieteikuma precizējumu summas (11 074,39 *euro*) un 2013. gada 13. jūnija rēķina Nr. 22416768/13061 summas (9021,87 *euro*) starpība ir 2052,52 *euro*.

Savukārt pēc prasītājas aprēķina aptuvenā komunālo pakalpojumu summa 2013. gada jūlijā sastādītu 2052,52 *euro*, kas loģiski saprotams nav iespējams, ja 2013. gada maija un jūnija vidējā rēķinu summa par tekošajiem komunālajiem pakalpojumiem sastāda 74,39 *euro*.

Ievērojot minēto, prasītājas parāda aprēķins ir neprecīzs, līdz ar to apšaubāms un kritiski vērtējams.

[8.4] Prasība pamatota ar Civillikuma 1771. pantu un likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 44. pantu.

Atsaucoties uz Civillikuma 1770. un 1775. pantu, norādīts, ka zaudējumu esība ir jāpierāda, pierādot, ka pastāv visi trīs zaudējumu atlīdzības priekšnoteikuma pamati. Ja kāds no priekšnoteikumiem netiek konstatēts, zaudējumu atlīdzības pienākums neiestājas. Turklāt zaudējumi iedalās divos veidos: jau cēlies zaudējums vai tāds, kas vēl stāv priekšā atbilstoši Civillikuma 1771. pantam.

Civillikuma 1772. pants nosaka, ka jau cēlies zaudējums var būt vai nu cietušā tagadējās mantas samazinājums, vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums.

Prasības pieteikumā prasītāja nav pamatojusi, kāds zaudējums tai ir radies, kā arī nav iesniegti pierādījumi par zaudējumu esamību vai zaudējumiem, kas stāv priekšā.

Uzskata, ka parāda piedziņa par komunālajiem pakalpojumiem nevar tikt pamatota ar tiesību normām par zaudējumiem.

Prasītāja nav pierādījusi, ka pastāv zaudējumi, bet arī šajā gadījumā komunālo pakalpojumu piedziņa nevar tikt uzskatīta par zaudējumiem un galvenokārt prasībai ir iestājies noilgums.

[8.5] Atbildētāja par apelācijas sūdzības iesniegšanu ir samaksājusi valsts nodevu 140 *euro*, kā arī atbildētāja apelācijas instancē vērsusies pēc juridiskās palīdzības, par ko izrakstīts 2021. gada 2.marta rēķins Nr. 02032021-03 par 242 *euro*.

Ievērojot minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 44. panta trešo daļu un 41. panta pirmo daļu lūgts piedzīt no prasītājas atbildētājas labā ar lietas vešanu saistītos izdevumus tiesvedības izdevumus 382 *euro* apmērā.

[9] Prasītāja 2021. gada 22. jūnijā iesniegusi paskaidrojumus uz atbildētājas /pers. F/ iesniegto apelācijas sūdzību un paskaidrojumiem, kuros norādījusi savus iebildumus apelācijas sūdzības un paskaidrojumu nepamatotībai (*lietas 2.sējuma 9.-11., 13.-14. lapa*).

Motīvu daļa

[10] Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, atzīst, ka prasība tās pārsūdzētajā daļā ir pamatota un apmierināma, bet atbildētājas apelācijas sūdzība nav pamatota.

[11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426. panta pirmo daļu, 430. panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Pirmās instances tiesas spriedums tiek pārsūdzēts tā apmierinātajā daļā, tādējādi daļā, kurā tiesvedība izbeigta un daļā, kurā prasība noraidīta, tas stājies likumīgā spēkā.

Lietā nav strīda par to, ka ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2006. gada 2. janvāra spriedumu civillietā Nr. C31023201 izbeigts ar atbildētāju /pers. F/ 1998. gada 2. martā noslēgtais dzīvojamo telpu īres līgums Nr. 299. Atbildētāja/pers. F/, /pers. D/ un nepilngadīgā /pers. E/ izlikti no dzīvojamās telpas, ēkā, kuru apsaimnieko prasītāja, /adrese B/, bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas (*lietas 1. sējuma 29.-31. lapa*). Apelācijas instances tiesas spriedums stājies spēkā tā pasludināšanas brīdī.

Spēkā stājušās spriedumā nodibinātie fakti nav apstrīdami (*Civilprocesa likuma 203. panta trešā daļa*).

Lietā nav arī strīda, ka pēc Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2006. gada 2. janvāra sprieduma atbildētāja turpināja dzīvot strīdus dzīvoklī, to lietoja un saņēma komunālos pakalpojumus.

[12] Likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 2. pants (spēkā līdz 2021. gada 30. aprīlim) noteica, ka *dzīvojamās telpas īre ir dzīvojamās telpas lietošanas tiesību nodošana citai personai par maksu. Dzīvojamās telpas lietošanas tiesības citai personai var nodot dzīvojamās telpas īpašnieks, valdītājs, kā arī pašvaldība, ja tā atbilstoši likumam, uz likumīga pamata ieguvusi attiecīgo dzīvojamo telpu lietojumā.*

1998. gada 2. martā /pers. F/ ar pašvaldības uzņēmumu „Zemgale" noslēdzot dzīvojamās telpas īres līgumu par dzīvokli /adrese B/, uz nenoteiktu laiku uzņēmās tajā noteiktās saistības un viena no tām, 2. punktā noteikta „īres maksa par katru kārtējo mēnesi jāsamaksā līdz 20 datumam" un 5.1.5. apakšpunktā: „īres līgumam izbeidzoties, desmit dienu laikā nodot izīrētājam īrētās telpas apdzīvošanai derīgā stāvoklī, saskaņā ar telpu nodošanas un pieņemšanas aktu."

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2006. gada 2. janvāra spriedumu civillietā Nr. C31023201 nospriests izbeigt dzīvojamās telpas īres

līgumu un izlikt /pers. F/, /pers. D/ un nepilngadīgo /pers. E/ no dzīvojamām telpām /adrese B/. Spriedums stājies likumīgā spēkā tā pasludināšanas brīdī. Gan /pers. F/, gan /pers. D/ noteikts sprieduma labprātīgas izpildes termiņš līdz 2006. gada 12. janvārim.

Īres līguma termiņam beidzoties t.i., no 2006. gada 12. janvāra atbildētājiem bija jāatbrīvo dzīvojamā telpa, ko viņi neizpildīja un turpināja aizņemt dzīvojamo telpu un izmantot pakalpojumus, ko pati atbildētāja /pers. F/ apliecināja, iesniedzot Rīgas rajona tiesai 2020. gada 20. janvāra iesniegumu kurā norāda, ka par parāda izveidošanās periodu uzskata laiku no 2006. gada jūnija līdz 2013. gada jūlijam. Tā kā atbildētāja dzīvojamo telpu neatbrīvoja, nepaziņoja prasītājai par tā atbrīvošanu, kā arī nepaziņoja prasītājai, ka tā tiek atbrīvota un tā kā svešas lietas bezmaksas lietošanu likums neparedz, tad turpinot lietot dzīvokli pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā, atbildētājai bija jāveic maksājumi par telpu lietošanu.

Nav pamata apšaubīt prasītājas paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norādīto, ka prasītāja katru mēnesi izsniedza rēķinus par īri un nodrošinātajiem pakalpojumiem. Atbildētāja bija informēta par gan īres maksas un saņemto pakalpojumu aprēķinu katram mēnesim, gan par izveidojušos parādu. Atbildētāja rēķinus un parādu neapmaksāja. Maksājumu saņemšana no atbildētājas ir atspoguļota iesniegtajos aprēķinos, iesniedzot prasības pieteikumu. Pēdējais maksājums no /pers. F/ saņemts 2006. gada novembrī 40 *euro*.

Uz atbildētājas iebildumiem, ka uz prasītāju – SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" attiecināms Komerclikuma 406. pantā noteiktais noilguma termiņš 3 gadi, tiesas kolēģija norāda, ka Civillikuma 1895. pants noteic, ka visas saistību tiesības, kuras nav noteikti izņemtas no noilguma ietekmes un kuru izlietošanai nav likumā noteikti īsāki termiņi, izbeidzas, ja tiesīgā persona tās neizlieto desmit gadu laikā, līdz ar to dotajā situācijā, kur strīdus priekšmets ir pašvaldībai radītie zaudējumi - nesaņemtā īres, apsaimniekošanas un saņemto pakalpojumu maksa par Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošas dzīvojamās telpas lietošanu, tad dotajā situācijā piemērojams Civillikuma 1895. pants. Uz SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" attiecas likums „Par pašvaldībām", jo tā ir pašvaldības kapitālsabiedrība, kura dibināta ar mērķi izpildīt pašvaldībai ar likumu „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" uzlikto pienākumu – nodrošināt dzīvojamo māju pārvaldīšanas procesa nepārtrauktību.

Dzīvojamās telpas īre ir dzīvojamās telpas lietošanas tiesību nodošana citai personai par maksu. Dzīvojamās telpas lietošanas tiesības personai var nodot dzīvojamās telpas īpašnieks, valdītājs, kā arī pašvaldība, ja tā atbilstoši likumam „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" uz likumīga pamata ieguvusi attiecīgo dzīvojamo telpu lietojumā. Likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 2. pants noteic, ka palīdzību pašvaldībā var saņemt šajā likumā noteiktās personas, kuras ar pašvaldības domes vai tās deleģētas institūcijas lēmumu atbilstoši šā likuma noteikumiem atzītas par tiesīgām saņemt palīdzību. Iegūstot lietošanā šādu dzīvojamo platību, atbildētāji lietojuši Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošu nekustamo īpašumu, līdz ar to nav saistības ar komercdarbību un nav piemērojamas Komerclikuma normas.

Komerclikuma 406. pantā norādītais noilguma termiņš ir piemērojams prasījumiem, kas izriet no komercdarījumiem. Atbilstoši Komerclikuma 389. pantam arī, ja darījums ir komercdarījums tikai vienam no darījuma dalībniekiem, Komerclikuma noteikumi par komercdarījumiem ir piemērojami arī pārējiem darījuma dalībniekiem, ciktāl normatīvajos aktos patērētāju tiesību aizsardzības jomā vai citos likumos nav noteikts citādi. Vērtējot Komerclikuma 406. panta piemērošanu, izšķirošais apstāklis ir nevis tas, vai saistību tiesība ir radusies uz likuma pamata, bet gan, vai saistību tiesība ir komersanta saimnieciskās darbības elements (*sk. Senāta Civillietu departamenta 2019. gada 30. maija sprieduma lietā Nr. SKC-104/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0530.C30524615.3.S) 8.1. punktu.)*.

Prasītājs, ceļot prasību tiesā par parāda piedziņu rīkojas nevis savās, kā komersanta, bet gan pilnvardevēja interesēs, kā tā pārstāvis. Ievērojot, ka attiecībā pret Rīgas pašvaldību, kā nekustamā īpašuma valdītāju, nav piemērojams komercdarbības tiesiskais regulējums, tātad arī Komerclikuma D daļas 406. pantā noteiktais prasības noilgums nav attiecināms uz šajā prasībā minēto zaudējumu piedziņu, bet piemērojams vispārējais saistību tiesību noilgums. Atbilstoši Civillikuma 1895. pantam prasības tiesības izbeidzas, ja tiesīgā persona tās neizlieto 10 gadu laikā.

Senāta Civillietu departaments paplašinātā sastāvā 2019. gada 12. decembra spriedumā lietā Nr. C31346614, SKC-109/2019 (ESLI:LV:AT:2019:1212.C21246614.3.S) atzinis dzīvokļu īpašnieku kopību par tiesību subjektu un sniedzis tiesību normu interpretāciju attiecībā uz tiesisko attiecību dalībniekiem gadījumā, ja pārvaldnieks ir pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību un dzīvokļu īpašnieki nav pārņēmuši pārvaldīšanas tiesības.

Ievērojot minēto, Komerclikuma 406. panta piemērošanai šajā tiesiskajā strīdā, ņemot vērā tiesiskās attiecības kādas pastāv starp Rīgas pašvaldību, prasītāju, atbildētājiem un pakalpojumu sniedzējiem, nav tiesiska pamata.

Uz atbildētājas norādi par prasītājas izsniegtajiem rēķiniem, tiesas kolēģija secina, ka neviens normatīvais akts nenosaka, kādā veidā būtu izrakstāms, un izsniedzams rēķins. No lietas materiāliem izriet, ka prasītāja ir izrakstījusi rēķinus no 2012. gada 15. marta līdz 2013. gada 12. septembrim, tādējādi pārtraucot noilgumu.

Fakts, ka prasītāja nevar pierādīt ikmēneša rēķinu izsniegšanas faktu, nav pamats secinājumam par prasības noilgumu un atbrīvošanai no maksāšanas saistību izpildes.

Kā izriet no dzīvē gūtajiem novērojumiem, SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" rēķinus ievieto dzīvokļu pasta kastītēs, ja dzīvokļa īpašnieks nav izteicis piekrišanu rēķinu saņemšanai elektroniski vai nav lūdzis rēķinus sūtīt pa pastu, apņemoties segt pasta izdevumus.

Atbildētāja apelācijas sūdzībā norāda par prasības summas atzīšanu daļēji 2000 *euro* (kaut gan 2020. gada 20. janvārī atbildētāja savos paskaidrojumos tiesai norādīja, ka kopējā parāda summa varētu būt 5210,50 *euro* un 312,63 *euro* likumiskie procenti). Atbildētāja norādījusi, ka netika izanalizēts parāda aprēķins, tas nav korekts, bet no savas puses atbilstoši Civilprocesa likuma 104. panta pirmajai daļai nav iesniegusi nekādu aprēķinu, ko uzskata par pareizu, kaut arī viņai ticis vairākkārtīgi norādīts.

Prasītāja 2017. gada 18. septembrī ierakstītā vēstulē nosūtījusi brīdinājumu atbildētājai, kurā lūgts samaksāt parādu vai arī noslēgt vienošanos par parāda samaksas grafiku, kuru atbildētāja atstājusi bez ievērības (*lietas 1. sējuma 53. lapa*).

Tāpat 2019. gada 20. decembrī iesniedza tiesā pierādījumu -grāmatvedības nodaļas izsniegtu tabulu - kurā ir norādīta informācija par izsniegto atgādinājumu, norādot, arī, ka 2012. gada 22. maijā atbildētājai /pers. F/ nosūtīts atgādinājums par parāda summu 7695,20 Ls (*lietas 2. sējuma 12. lapa*).

Tiesas kolēģija atzīst, ka prasītāja ir pierādījusi zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumus pret atbildētāju /pers. F/. „Zaudējumu atlīdzības pamati ir: 1) nodarītāja prettiesiska rīcība, 2) zaudējumu esamība, 3) cēloniskais sakars".

Tiesas kolēģija uzskata, ka neatbrīvojot strīdus dzīvojamo telpu un turpinot tajā dzīvot nemaksājot īres maksu, un maksu par komunālajiem pakalpojumiem, atbildētāja ir rīkojusies prettiesiski, nodarot zaudējumus prasītājai, īres maksas un komunālo pakalpojumu maksas apmērā.

[13] Tiesas kolēģija atzīst par pamatotu prasītājas lūgumu saskaņā ar Civillikuma 1756. un 1765. pantu, un Civilprocesa likuma 195. pantu, atzīt tās tiesības saņemt no atbildētājas /pers. F/ likumiskos 6 procentus gadā no pamatparāda līdz sprieduma izpildes dienai (izsoles dienai) vai līdz brīdim, kad procenti sasniedz pamatparāda summu.

[14] Konstatējot, ka pirmās instances tiesa pamatā pareizi izvērtējusi lietā pastāvošos apstākļus atbilstoši tiesas rīcībā esošajiem pierādījumiem, un apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nav guvuši apstiprinājumu, ir pamats analoga sprieduma pieņemšanai, apmierinot prasību.

[15] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu no atbildētājas /pers. F/ prasītājas labā piedzenami tiesas izdevumi - valsts nodeva 594,74 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,34 *euro* (*lietas 1. sējuma 7. lapa*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39. panta pirmās daļas 5. punktu no atbildētājas /pers. F/ valsts ienākumos piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie

izdevumi - starpība, ko prasītāja nav samaksājusi par tiesas pavēstu un dokumentu nosūtīšanu – 24,94 *euro* (*lietas 1. sējuma 2. lapa*).

[16] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājai ir nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8. pantu, 39. panta pirmās daļas 5. punktu, 41. panta pirmo daļu, 97., 204.[1]., 193., 430., 432., 434. pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. F/, personas kods /personas kods/, SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, labā zaudējumus 9449,87 *euro* apmērā, likumiskos procentus 1557,56 *euro* apmērā no 2003. gada 1. februāra līdz 2013. gada 3. jūlijam, valsts nodevu 594,74 *euro* apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,34 *euro* apmērā, kopā 11 609,51 *euro*.

Noteikt SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" tiesības saņemt no /pers. F/ likumiskos 6 procentus gadā no parāda summas līdz sprieduma pilnīgai izpildei (izsoles dienai) ar noteikumu, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot pamatkapitāla lielumu.

Samaksa veicama SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr. 40103362321, bankas norēķinu kontos - AS „Citadele banka" LV83PARX0013044380019; AS „Luminor Bank" LV57NDEA0000083069550; AS „Luminor Bank" LV63RIKO0002013197596; AS „SEB banka" LV65UNLA0050017186820; „Swedbank" AS LV98HABA0551030734837.

Piedzīt no /pers. F/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 24,94 *euro*.

Maksājuma rekvizīti ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu apmaksai ir šādi:

saņēmējs - Tiesu administrācija,

konta Nr. - LV51TREL2190458019000,

NMR 90001672316,

saņēmēja banka - Valsts kase,

mērķis - 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kā arī dati lietas identificēšanai (atbildētāja vārds un uzvārds, ja atbildētājs ir fiziska persona, vai juridiskas personas nosaukums).

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei - 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas Latvijas Republikas Senātā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā, un iemaksājot drošības naudu 300 EUR Augstākās tiesas depozītu kontā Nr. LV83TREL8280010000000; saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr. 90000068892; saņēmēja banka: Valsts kase; klasifikācijas kods F22010010.

Spiedums sastādīts un pieejams tiesas kancelejā 2021. gada 29. septembrī.

Tiesnese	Inese Strelča
Tiesnese	Ilze Celmiņa
Tiesnese	Ligita Gavare